

МЕТА ПРАВОВОГО МЕХАНІЗМУ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ СУДДІВ

Марина Анатоліївна БАРСУК,

канд. юрид. наук,
<https://orcid.org/0000-0001-6560-1024>

На сьогоднішній день мета правового механізму соціального захисту суддів в Україні ще не були предметом комплексного наукового дослідження (розвідки). Разом із тим, аналіз наукової літератури дозволяє дійти висновку про наявність ряду наукових напрацювань, присвячених встановленню мети соціального захисту [див., напр.: 1; 2], а так само й мети правового механізму [див., напр.: 3]. Отже можна констатувати теоретичну спроможність уточнення актуального змісту мети правового механізму соціального захисту суддів в Україні.

Спершу зазначимо, що «соціально-правове значення мети в площині права обумовлене тим фактом, що мета існування, функціонування (здійснення) будь-якого суб'єкту (предмету, процесу)» «визначає динамічну об'єктивацію цього суб'єкту (предмету, процесу) в практичній дійсності, зводячи її до певної логічної форми, розумність і раціональність якої обумовлюється достатньою адекватністю відповідної мети» [4, с. 101]. У цьому контексті погодимось із тим, що «діяльність, яка не досягає своєї мети, оскільки в дійсності не спрямована на її досягнення, не є діяльністю з досягнення задекларованої мети (якщо трудове законодавство держави формується та реалізується привносячи у практичну дійсність дисгармонію світу праці, то в такому разі декларування мети трудового права є маніпулятивним, спрямованим на маскування мети, що суперечить трудовому праву, як цивілізаційній цінності)» [4, с. 101-102]. Відповідні концептуальні зауваження можуть бути застосовані й щодо мети правового механізму соціального захисту суддів, що додатково вказує на потребу її встановлення у межах цієї наукової розвідки.

Встановлюючи мету правового механізму соціального захисту суддів в Україні зазначимо, що українськими вченими вже робились спроби з'ясувати мету аналогічних юридичних конструкцій. Приміром, О.О. Беспалов вважає, що «основна мета механізму правового регулювання – задоволення інтересів суб'єктів суспільних відносин та надання їх зв'язкам нормативного характеру, а його елементами є юридичні засоби, способи та форми, об'єднані спільним задалегідь визначеним завданням у формі досягнення результативності у функціонуванні механізму» [3, с. 101]. Таким чином, мета правового механізму соціального захисту суддів в Україні може бути зведена до:

1) *задоволення певних інтересів суддів, суспільства та держави у соціальній та інших сферах соціального буття шляхом задоволення інтересу суддів в їх соціальному захисті, що в практичній дійсності досягається, коли досягнута мета соціального захисту зазначеного кола працівників.* Окреслений аспект мети зазначеного правового механізму вказує на те, що соціальний захист суддів – це не лише соціально-правове явище, в якому потребують відповідні працівники з особливим трудовим статусом, але й суспільство та держава загалом, адже такий захист служить законним інтересам суддів,

суспільства та держави, визнаючи взаємозв'язок цих суб'єктів соціального права України;

2) забезпечення правової нормативності взаємодії суб'єктів, які забезпечують соціальний захист суддів, між собою та з суддями, а також суддів між собою з метою захисту свого права на соціальний захист, та на реалізацію цього суб'єктивного права. Вказане означає, що цей правовий механізм спрямовується на: а) створення нормативно-правової основи, яка регламентуватиме законну (таку, що відповідає вимогам ч. 2 ст. 19 Конституції України) взаємодію суб'єктів, залучених до процесу забезпечення соціального захисту суддів (насамперед, стосується відповідних органів публічної служби в системі правосуддя Україна та поза цією системою, а також суб'єктів громадянського суспільства); б) створення дієвої інституційної основи соціального захисту суддів.

Отже, можемо дійти висновку, що метою правового механізму соціального захисту суддів в Україні слід вважати створення та підтримку існування оптимальних умов функціонування системи соціального захисту відповідного кола працівників, за яких у належному вигляді досягається мета соціального захисту суддів (також суддів у відставці). Таким чином можемо дійти висновку, що розглядуваний нами правовий механізм є механізмом забезпечення належного рівня соціальної безпеки суддів в Україні.

Узагальнюючи викладене в науковій розвідці зазначимо, що соціальний захист є соціально-значимим елементом політики соціальної, правової та демократичної держави [5, с. 63] й соціальний захист суддів не є виключенням з цього правила. Цю тезу підтверджує аналіз актуальної мети правового механізму соціального захисту суддів, що слугує задоволенню законних інтересів суддів у соціальній сфері, а також пов'язаних із забезпеченням соціальної безпеки суддів інтересів суспільства та держави. Отже, досягаючи своєї мети правовий механізм соціального захисту суддів сприяє створенню гармонійного та справедливого (зокрема, інклюзивного) суспільства, в якому забезпечення соціально безпечного буття суддів відбувається без шкоди для незалежності та самостійності судової влади.

Список використаних джерел:

1. Безусий В.В. Мета соціального захисту державних службовців. *Соціальне право*. 2018. № 3. С. 80-84.
2. Соколов В.М. Мета соціальної безпеки державних службовців. *Юридична наука*. 2020. № 9 (111). С. 232-237.
3. Беспалов О.О. Структура механізму системи соціального забезпечення суддів. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2015. Вип. 33-2, Т. 2. С. 172-176.
4. Гладкий В.В. Мета трудового права як сучасної цивілізаційної цінності. *Соціальне право*. 2021. № 3. С. 99-105.
5. Павліченко О.В. Мета соціального захисту жінок-працівниць Держпродспоживслужби. *Соціальне право*. 2021. № 2. С. 63-69.